

УДК 339.727.22(477):330.131.7

Маслій Олександра Анатоліївна

кандидат економічних наук, доцент

Бура Олена Анатоліївна

студентка

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія
Кондратюка»**АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В
УКРАЇНУ В УМОВАХ ВОЄННИХ РИЗИКІВ І ЗАГРОЗ**

Глобалізаційні процеси формують складну архітектуру міжнародних інвестиційних потоків, які залежать від економічних, політичних та безпекових детермінант прийняття інвестиційних рішень. В умовах воєнного стану, коли національна економіка України функціонує в режимі екстремальних викликів і безпекових загроз [1], аналіз динаміки прямих іноземних інвестицій як основного індикатора довіри міжнародного бізнес-співтовариства до макроекономічної стабільності й інвестиційної привабливості країни-реципієнта є необхідним для формування ефективних механізмів мінімізації інвестиційних ризиків та адаптації інвестиційного клімату до умов тривалого воєнного конфлікту.

Аналіз обсягів прямих іноземних інвестицій в Україну за період 2018-2024 рр. дозволяє ідентифікувати ключові закономірності трансформації інвестиційних потоків та простежити вплив воєнних ризиків на інвестиційну активність міжнародних інвесторів (табл. 1).

Таблиця 1

Аналіз обсягу прямих іноземних інвестицій в Україну протягом 2018-2024 рр.

Роки	Обсяг ПІІ (млн дол. США)	Середньо- річний курс НБУ (грн/дол. США)	Обсяг ПІІ (млн грн)	Абсолютний приріст, млн грн		Темп зростання, %		Темп приросту, %	
				баз.	ланц.	баз.	ланц.	баз.	ланц.
2018	4455	27,20	121 176,00	-	-	-	-	-	-
2019	5860	25,84	151 422,40	30 246,40	30 246,40	124,96	124,96	24,96	24,96
2020	-868	26,96	-23 401,28	-144 577,28	-174 823,68	-19,31	-15,45	-119,31	-115,45
2021	6687	27,29	182 488,23	61 312,23	205 889,51	150,60	-779,82	50,60	-879,82
2022	1152	32,34	37 255,68	-83 920,32	-145 232,55	30,75	20,42	-69,25	-79,58
2023	4247	36,57	155 312,79	34 136,79	118 057,11	128,17	416,88	28,17	316,88
2024	3329	40,15	133 659,35	12 483,35	-21 653,44	110,30	86,06	10,30	-13,94
Разом	26598	-	757 913,17	-90 318,83	12 483,35	-	-	-	-

Джерело: розраховано авторами за даними [2]

Проведений аналіз динаміки прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в Україну протягом 2018–2024 роках свідчить про значну нестабільність інвестиційних потоків. У 2018–2019 роках спостерігалось поступове зростання обсягу ПІІ в Україну, що пояснювалося стабільним макроекономічним середовищем та позитивними очікуваннями інвесторів [3]. Проте у 2020 році спостерігалось різке падіння обсягу ПІІ через пандемію COVID-19, що призвела до тимчасового зупинення багатьох міжнародних проєктів. У 2021 році інвестиційна активність частково відновилася – обсяг ПІІ сягнув 6687 млн дол. США, але у 2022 році, внаслідок повномасштабної війни, їхній обсяг знизився до мінімальних показників за аналізований період внаслідок руйнування інфраструктури, зупинки підприємств і зростання воєнних ризиків і загроз [4]. У 2023 році відбулося зростання ПІІ до 4247 млн дол. США, що стало можливим завдяки адаптації бізнесу до умов війни, залученню міжнародної допомоги та розвитку ІТ, аграрного й оборонного секторів. Утім у 2024 році знову зафіксовано спад обсягу ПІІ до 3329 млн дол. США, що пояснюється затяжною війною, невизначеністю зовнішньої підтримки та уповільненням реформ, хоча інвестиційна активність не припинилася повністю.

Середній абсолютний приріст ПІІ в Україну за 2018–2024 роки склав лише 1783,34 млн грн, а середній темп зростання – 118,99%, що відображає високу волатильність інвестиційних потоків та підтверджує нестійкість інвестиційної динаміки. Попри наявність окремих періодів швидкого зростання, вони компенсуються суттєвими спадами у кризові роки. Такі коливання свідчать про високу чутливість іноземного капіталу до зовнішніх шоків (пандемія, війна) та внутрішніх економічних і політичних факторів. У цьому контексті питання мінімізації та страхування інвестиційних ризиків набуває ключового значення для забезпечення економічної безпеки держави [5], формування стабільного інвестиційного середовища й відновлення довіри міжнародних інвесторів до України.

Список використаних джерел

1. Маслій О., Галушка Р. Ієрархічний аналіз ризиків і загроз економічній безпеці України в умовах воєнного стану. *Економічний простір*. 2025. №. 198. С. 69-75. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.198.69-75>
2. Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) в Україну. *Мінфін*. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/>
3. Ковель П. М. Аналіз надходження прямих іноземних інвестицій в Україну. *Бізнес Інформ*. 2024. № 3. С. 87–95. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-3-87-95>
4. Маслій О.А., Буряк А.А. Трансформація загроз економічній безпеці та безпеці інформаційного середовища України в умовах повномасштабної війни. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2023. № 3 (129). С. 28–32. <https://doi.org/10.32782/1814-1161/2023-3-5>

5. Onyshchenko S., Maslii O., Hlusko A., Yanko A., Cherviak A. Social and economic security: threats and strengthening targets : monograph. Warszawa : E-Sciece space, 2023 p. URL: <http://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/15373>

УДК 338.48:330.34(477)

Маховка Вікторія Михайлівна

кандидат економічних наук, доцент

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія
Кондратюка»

ТУРИЗМ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕКОНОМІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ РЕГІОНІВ ПІСЛЯ ВІЙНИ

У післявоєнний період туризм може стати одним із ключових інструментів економічного відновлення, соціальної стабілізації та міжнародної інтеграції України. Галузь туризму здатна створювати робочі місця, стимулювати розвиток малого бізнесу, залучати інвестиції та формувати позитивний імідж держави на світовій арені [7]. Для регіонів, що зазнали руйнувань, розвиток туризму має особливе значення як механізм відродження локальної економіки та громад.

Туризм є мультиплікативною галуззю, яка об'єднує транспорт, будівництво, торгівлю, харчову промисловість і культуру. За даними UNWTO, кожне робоче місце у туризмі створює від трьох до п'яти додаткових у суміжних галузях [6]. Це особливо актуально для територій, які потребують швидкої економічної активізації після конфлікту.

В Україні після завершення бойових дій на певних територіях очікується активізація внутрішнього туризму. Люди прагнуть відвідати історичні місця, побачити відновлені міста, підтримати економіку регіонів своєю присутністю. Подібні процеси спостерігалися у Хорватії після війни 1990-х років, де туризм став одним із ключових чинників економічного піднесення. Аналогічно, у Боснії та Герцеговині розвиток культурного та меморіального туризму допоміг стабілізувати місцеву економіку.

Одним із найперспективніших напрямів є меморіальний і військово-історичний туризм, який зберігатиме пам'ять про події війни та сприятиме формуванню національної ідентичності [5].

Екотуризм і сільський туризм дадуть можливість відновлювати економіку громад у безпечних регіонах, створювати робочі місця, залучати туристів, зацікавлених у природі та традиціях [4].

Волонтерський туризм поєднує подорожі з допомогою у відбудові, реконструкції культурних об'єктів і підтримці місцевого населення, формуючи позитивний міжнародний імідж країни. Крім того, культурно-пізнавальний туризм сприятиме відродженню культурного життя регіонів через фестивалі, виставки та подієві заходи.